

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ,

Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VYUŽITÍ SLUŽEBNÍHO PSA V POLICEJNÍ PRAXI –
VYHLEDÁVÁNÍ INICIÁTORŮ HOŘENÍ, SKRYTÝCH
OBJEKTŮ A VYHLEDÁVÁNÍ OSOB**

Autor práce: Barbora Vyletová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Hovorka

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Jaroslavu Hovorkovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

VYLETOVÁ, B. Využití služebního psa v policejní praxi – vyhledávání iniciátorů hoření, skrytých objektů a vyhledávání osob : bakalářská práce. Příbram : Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2017. 70 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Jaroslav Hovorka.

Klíčová slova: objasnování požárů, pátrání po osobách, skryté objekty, služební pes, výcvik, kazuistika, SWOT analýza.

Bakalářská práce se zabývá využitím služebního psa v policejní praxi, v následujících činnostech: vyhledávání iniciátorů hoření, vyhledávání skrytých objektů a vyhledávání osob. Tyto činnosti jsou obecně charakterizovány v teoretické části. Bakalářská práce je i mimo jiné zaměřena na policejní kynologii včetně její legislativy a historie v České republice.

Empirická část bakalářské práce obsahuje reálné kauzy, které poukazují na skutečnosti, kdy se pes stal nenahraditelným pomocníkem u Policie a Integrovaného záchranného systému v České republice. Empirická část obsahuje mimo reálné kauzy i SWOT analýzu. SWOT analýza zkoumá na základě vlastních výpočtů silné a slabé stránky této problematiky a zabývá se i možnými příležitostmi a hrozbami.

ABSTRACT

VYLETOVÁ, B. The Use of Service Dogs in Police Practice – Locating People and Searching for Fire Accelerants and Hidden Objects : Bachelor Thesis. Příbram : The College of European and Regional Studies, z. ú., 2017. 70 p. Supervisor : Mgr. Jaroslav Hovorka.

Keywords: fire investigation, locating people, hidden objects, police dog, training, case report, SWOT analysis.

The bachelor thesis deals with use of dogs in police practice in the following activities: locating people, searching for fire accelerants and searching for hidden objects. These activities are generally described in the theoretical part. The bachelor thesis is also focused on police cynology, including its legislation and history in the Czech Republic.

The empirical part of the bachelor thesis contains real cases that point to the fact that the dog has become an irreplaceable helper in the Police and in the Integrated Rescue System in the Czech Republic. The empirical part contains both the real-world cases and SWOT analysis. SWOT analysis examines the strengths and weaknesses of this issue based on its own calculations and addresses possible opportunities and threats.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíle a metodika.....	11
2 Historie a právní vymezení kynologie.....	12
2.1. Vznik a vývoj kynologie v lidské společnosti.....	12
2.2. Vznik a vývoj policejní kynologie	14
2.2.1. První policejní pes.....	15
2.3. Právní vymezení služební kynologie v České republice	16
3 Využití služebního psa v policejní praxi	18
3.1. Volba vhodného plemene psa	18
3.1.1. Německý ovčák.....	18
3.1.2. Belgický ovčák.....	20
3.1.3. Rottweiler.....	23
3.1.4. Velký knírač.....	24
3.1.5. Labradorský retrívr	25
3.1.6. Zlatý retrívr	26
3.2. Výběr vhodného štěněte	27
3.3. Výchova a výcvik služebního psa	28
3.3.1. Výchova služebního psa	29
3.3.2. Výcvik služebního psa	30
3.3.3. Formy odměn	32
3.3.4. Nejčastější chyby při výcviku	33
3.3.5. Náklady na výcvik	34
3.4. Vlivy snižující možnosti použití služebního psa.....	34
4 Využití služebního psa při objasňování požárů	35

4.1. Historie detekce akceleraantů	35
4.1.2. Ve světě.....	35
4.1.2. V České republice	36
4.2. Metoda detekce akceleraantů	38
4.3. Zajišťování vzorků z místa požáru	40
5 Vyhledávání skrytých objektů pomocí služebního psa	42
5.1. Využití služebního psa k nalezení omamných a psychotropních látek	42
5. 2. Využití služebního psa k nalezení ukrytých zbraní a střeliva	43
5. 3. Využití služebního psa k nalezení výbušnin	44
6 Využití služebního psa při pátrání po osobách	46
6. 1. Vznik záchranné kynologie	46
6. 2. Svaz záchranných brigád kynologů v České republice	47
6. 3. Pátrání po pohřešovaných osobách	48
6. 5. Využití služebního psa k nalezení ukrytých lidských ostatků.....	51
6. 6. Využití služebního psa k nalezení ukrývajících se osob	52
7 Kazuistika	53
7. 1. Požár automobilu.....	53
7. 2. Vražda přítelkyně	54
7. 3. Krádež kabelů.....	54
7. 4. Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami.....	55
8 SWOT analýza	56
8. 1. Silné stránky	58
8. 2. Slabé stránky	59
8. 3. Příležitosti.....	60
8. 4. Hrozby	61
Závěr.....	63

Seznam tabulek	65
Seznam obrázků	65
Seznam použitých zdrojů	66
Literární zdroje	66
Elektronické dokumenty	67
Legislativní dokumenty.....	70
Ostatní zdroje	70

Úvod

Vztah mezi člověkem a psem je znám již po několik staletí, a proto se lze pouze domnívat, jak vzniklo takto silné pouto právě mezi těmito dvěma tvory. Vzhledem k tomu, že nejstarším povoláním člověka byl lov, tak právě tam využil člověk psa pro svoji potřebu, ale nezůstal jen u toho, využil i jeho výborných čichových a sluchových vlastností k ochraně svého majetku a obydlí. Tak jako se měnily životní podmínky člověka, tak se měnily i životní podmínky psů. Pes se stal nenahraditelným a velmi důležitým pomocníkem nejen u Policie, ale i u dalších složek integrovaného záchranného systému při plnění jejich úkolů.

Přibližně v druhé polovině minulého století se začaly utvářet skupiny psů s charakteristickými znaky, vlastnostmi a vzhledem. Těmito charakteristickými znaky a odlišnostmi jednotlivých psů začaly vznikat plemenné knihy psů. Tato doba by se dala považovat za vznik oboru KYNLOGIE. Kynologie je věda o psech. V užším pojetí je předmětem této vědecké disciplíny chov, vlastnění, ošetřování, výchova, výcvik a využití psa. V širším pojetí může kynologie zahrnovat i anatomii psa, genetiku, plemenitbu, základní a speciální výcvik, právní předpisy spojené s vlastnictvím a využitím psa a mnoho dalších pojmů. V dnešní době existuje nepřeberné množství druhů kynologie, například služební kynologie. Služební kynologie zná několik specializací, z nichž lze kromě jiných uvést i specializaci na detekci akceleračních, vyhledávání skrytých objektů a pátrání po osobách.

Teoretická část bakalářské práce zahrnuje základní informace týkající se využití služebních psů u Policie České republiky, včetně její historie a legislativy. V úvodu práce je popsán vznik oboru kynologie, služební kynologie a její vývoj od vzniku až po její současnost. Teoretická část je zaměřena na vybrané specializace z oboru služební kynologie, jimiž je specializace na detekci akceleračních, vyhledávání skrytých objektů a pátrání po osobách. Z těchto disciplín je vytvořen ucelený přehled, který je podrobněji charakterizován, z čehož si lze povšimnout vzájemné rozdílnosti. Práce obsahuje kapitoly, které popisují výběr vhodného jedince, výcvik služebního psa a několik nejvyužívanějších plemen u Policie České republiky a složek integrovaného záchranného systému.

Empirická část bakalářské práce je založena na případové studii. Případová studie obsahuje jednotlivé kauzy, kde byli při vyšetřování, či záchranných akcích použiti služební psi, kteří se podíleli na šetření těchto případů. Závěr empirické části zkoumá problematiku využití služebních psů v policejní praxi na základě vlastních výpočtů prostřednictvím SWOT analýzy. SWOT analýza přibližuje silné a slabé stránky v této problematice a určuje i možné příležitosti a hrozby, které mohou nastat při využití služebního psa v policejní praxi.

1 Cíle a metodika

Hlavním důvodem, proč jsem zvolila právě toto téma (*Využití služebního psa v policejní praxi – vyhledávání iniciátorů hoření, skrytých objektů a vyhledání osob*) je můj blízký vztah ke psům, jejich chovu a výcviku. Vyhledávání iniciátorů hoření, skrytých objektů a vyhledávání osob jsou samostatné disciplíny v rámci kriminalistické metody, kterou obecně nazýváme kriminalistická ODOROLOGIE. Tato práce je zaměřena na objasnění metod a postupů, které jsou policejními složkami a složkami integrovaného záchranného systému využívány k výcviku služebního psa – specialisty. Dalším důvodem pro zvolení tohoto tématu je jeho aktuálnost a význam pro policii. Služební psi jsou u policie využíváni již po několik let a během této doby se stali jejich nenahraditelnými pomocníky. Tak, jak se vyvíjí dnešní doba, tak se vyvíjí i psi specializace či disciplíny a vytváří se neustále nové metody a postupy v tomto odvětví kynologie.

V teoretické části je osvětlen pojem kynologie, policejní kynologie a s tím spojená platná právní legislativa a historie. Obsahuje výběr vhodného jedince služebního psa, jeho výcvik, náklady spojené s výcvikem a péčí o psa a nejčastěji používaná plemena u Policie České republiky. Je zde i podrobněji popsáno a vysvětleno využití psa v policejní praxi v oboru vyhledání iniciátorů hoření, vyhledávání skrytých objektů a vyhledávání osob. Cílem teoretické části je předat veřejnosti odborné poznatky a informace o možnostech využití služebního psa v podmínkách Policie České republiky a integrovaného záchranného systému. V této části práce je využito sběru dat a informací z odborných článků, literatury, sborníků a časopisů.

Empirická část je zaměřena na prezentaci reálných kauz, ve kterých se podíleli na šetření psi – specialisté. V závěru části je SWOT analýza, která zkoumá problematiku využití služebních psů v policejní praxi na základě provedených vlastních výpočtů. Následně porovnává silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby tohoto tématu. V empirické části jsou využity metody sběru dat, analýzy, syntézy, popis a vyprávění.

2 Historie a právní vymezení kynologie

Na začátku je nutné obecně vymežit pojem kynologie, který vznikl z řeckého slova *kynos* – pes a slova *logos* – věda.¹

Nejpřesněji a nejjednodušeji lze definovat kynologii jako vědu o psech. Předmětem této vědecké disciplíny je chov, vlastnění, ošetřování, výchova, výcvik a využití psa. V širším pojetí lze k předmětu kynologie přiřadit i několik dalších pojmů, jímž je etologie, zoopsychologie, anatomie psa, základy genetiky a plemenitby, základní a speciální výcvik, právní předpisy spojené s vlastnictvím a využitím psa a mnoho dalších.²

2. 1. Vznik a vývoj kynologie v lidské společnosti

Vztah člověka a psa je známý po několik staletí, takže ani nelze určit, kdy se stal pes průvodcem člověka. Pes se zpočátku zdržoval poblíž lidských obydlí, kde upozorňoval na případné nebezpečí a živil se zbytky lidské potravy. Takto se člověk v minulosti sblížil se psem. Člověk zanedlouho poté vypožoroval možnost využití psích schopností a tím postupně docházelo k jeho zdomácnění.³

Poté, co si člověk psa ochočil, začal ho používat k několika službám, zejména dle svého zaměstnání a potřeby (například chov dobytka a lov zvěře.) Začaly se utvářet různé skupiny psů, které se lišily vzhledem, vlastnostmi a způsobem užití (například psi lovečtí, pastevečtí a strážní psi). Za vznikem mnoha různých plemen stojí práce člověka. Občas pomohla i příroda k vytvoření nového plemene tím, že se narodilo

¹ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*, Bratislava: TELEM K&M a. s.. 2009. s. 34.

² Krajník V., et al. *Policajná kynológia*, Bratislava: TELEM K&M a. s.. 2009. s. 34.

³ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 15 – 17.

netypické štěně. Člověk toho rád využil a šlechtil další plemena. Převážně byla plemena postavená na skutečném poznání dědičnosti až do poloviny minulého století. ⁴

Pes má již charakteristické znaky, vlastnosti, barvu a vzhled daného plemene, tedy není to už pouze jedinec vyhovující povahou, ale čistokrevný pes. Poté chybělo už jen založení plemenných knih a vytvoření standardu jednotlivých plemen a kynologie jako obor byla na světě. ⁵

První oficiální použití psů bylo v 19. století k vojenským účelům v ruské armádě, přibližně o 40 let později se začali používat i v Německu, kdy německá armáda měla zpočátku 5 000 psů, později až kolem 30 000 psů. V Anglii, Francii a ostatních zemích měli pouze malé množství vycvičených psů. Po jejich úspěšném použití ve válce vznikla potřeba zvýšit jejich počet. ⁶

Počátky kynologie v českých zemích jsou z historického hlediska nejvíce spjaty s kynologií, která se zabývá lovem zvěře. Dle historických pramenů vlastnil Karel IV., římský císař a český král, na Karlštejně velký psinec, ve kterém se lovčí starali o chov loveckých psů. ⁷

V průběhu 16. – 19. století bylo naše území oblíbeným loveckým místem Rakousko-uherské monarchie. V celé Evropě byli lovečtí psi z českých zemí velmi ceněni a měli nejlepší pověst. ⁸

V období války bylo vycvičeno kolem 10 000 psů, kteří vykonávali především spojovací službu. V 50. letech minulého století se začínal používat pátrací pes k ochraně

⁴ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. s. 15 – 17.

⁵ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. s. 15-17.

⁶ Rulc, J. *Dějiny služební kynologie: Historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR, 2010. s. 17-18.

⁷ Rulc, J. *Dějiny služební kynologie: Historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR, 2010. s. 24.

⁸ Rulc, J. *Dějiny služební kynologie: Historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR, 2010. s. 24.

státních hranic, kde pátral, stopoval a zadržoval osoby, které se snažily překročit hranice.⁹

2.2. Vznik a vývoj policejní kynologie

Předmět policejní kynologie je obdobný, můžeme jej definovat jako „vědu o psech využívaných v policejní službě.“¹⁰

Začátky používání psů u policejních složek nebyly vůbec jednoduché. Nejdříve bylo v Rakousko-uherské monarchii používání služebních psů zakázané, postupem času se Habsburská monarchie zbavila předsudků a ochotně přijala poznatky a schopnosti využití policejních psů při ochraně zákona.¹¹

O výhodách použití psa u policejních složek se zmiňuje Dr. Hans Gross, rakouský vyšetřující soudce, profesor trestního práva na německé univerzitě v Praze, ve Štýrském Hradci a zakladatel rakouské kriminalistické školy.¹²

Předpokladem správného použití služebního psa měl být jeho výcvik cílený tak, aby na svého pána neupozorňoval štěkotem, ale pouze vrčením na hrozící nebezpečí. Měl poslouchat pokyny svého pána a vzhledem k tomu, že dříve převládal názor, že vodit psy do úředních místností je nevhodné, musel pes zůstat tam, kde mu jeho pán přikázal.¹³

Jedním z prvních zakladatelů policejní kynologie byl český důstojník Theodor Rotter. Zprvu se na vlastní náklady zabýval chovem policejních psů. Později roku 1908

⁹ Rulc, J. *Dějiny služební kynologie: Historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR. 2010. s. 17-18.

¹⁰ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s.. 2009. s. 34.

¹¹ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 17.

¹² Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 27-29.

¹³ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 18-20.

navštívil v Německu kurz pro výcvik policejních psů, který ho motivoval k zakoupení dvou vhodných psů, které začal cvičit podle tamních získaných zkušeností.¹⁴

Roku 1909 vznikl Rakousko-uherský spolek pro policejní psy, jehož účelem byl výcvik služebních psů pro potřeby policie a četnictva. Tato organizace byla zřízena strážníky, nikoliv státem. Hlavním zaměřením byla kvalitní příprava psů pro policejní službu.¹⁵

Stejného roku byl založen v Praze první psinec, nesoucí název „PRAGA“, jeho vlastníkem byl Václav Matoušek, obvodní policejní inspektor. Zaměřen byl na speciální chov čistokrevných psů.¹⁶

Pes byl v policejní službě používán především jako strážný pes, později jako doprovodný pes člověka a nakonec byl použit v pátrací službě. Pes, který byl zařazen do služby, musel být ovladatelný a nesměl překročit hranice nutné obrany.¹⁷

2.2.1. První policejní pes

Počátkem roku 1909 byl koupen první ovčácký pes pro bezpečnostní službu v Čechách zásluhou četnického nadporučíka T. Rottera. Jednalo se o nákup dvou psů, kteří se jmenovali Vlk a Vlčka, oba psi pocházeli z psince z Prahy. Vlk a Vlčka se velmi rychle a snadno vydali do služby a zanechali po sobě mnoho následovníků.¹⁸

¹⁴ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 18-20.

¹⁵ Rulc, J. *Dějiny služební kynologie: Historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR. 2010. s. 29-30.

¹⁶ Rulc, J. *Dějiny služební kynologie: Historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR. 2010. s. 29-30.

¹⁷ Krajník V. et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 20.

¹⁸ Rulc, J. *Dějiny služební kynologie: Historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR. 2010. s. 30-37.

2.3. Právní vymezení služební kynologie v České republice

Služební kynologii v České republice upravuje závazný pokyn policejního prezidenta č. 80 ze dne 17. června 2009. Tento závazný pokyn upravuje činnost služební kynologie a služební hipologie.²⁰

Předmětem úpravy je činnost služební kynologie, její organizace, úkoly a systém výkonu služby, výcvik a odborná příprava, chov a péče o služební psy a evidence.²¹

¹⁹ Rulc, J. *Dějiny služební kynologie: Historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR. 2010. s. 33.

²⁰ MV ČR. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 80/2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a hipologie*. Ministerstvo vnitra. 2009.

²¹ MV ČR. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 80/2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a hipologie*. Ministerstvo vnitra. 2009.

Oddělení služební kynologie plní úkoly při ochraně veřejného pořádku, zajišťování bezpečnosti osob a majetku, ochraně vnitrostátních letišť, předcházení a odhalování přestupků a trestných činů, pátrání po osobách a věcech a zajišťování důkazů pro účely trestního řízení. Oddělení mohou také plnit úkoly z hlediska reprezentace a propagace policie, například prezentace služebních psů na společenských, kulturních a sportovních akcích, pořádání exkurzí, přednášek a podobně.²²

Oddělení služební kynologie jsou základními články útvaru policie. Tato oddělení jsou u krajských ředitelství policie začleněny na odbory pořádkové služby a útvary s celostátní působností se řadí na příslušného služebního funkcionáře. Na oddělení se vyskytují psovodi základních kynologických činností a psovodi speciálních kynologických činností. Základní kynologické činnosti vykonávají především činnost na místě trestného činu, při pátracích akcích, střežení a podobně. Avšak speciální činnosti vykonávají služby se služebními psy se speciálním použitím na detekci omamných a psychotropních látek, výbušnin, akceleračů, zbraní a jejich komponentů, neživých osob a jejich částí a na metodu pachové identifikace.²³

Výkon služby se služebním psem může provádět pouze psovod, který dokončil odborný kurz ve výcvikovém středisku a má přiděleného služebního psa, s nímž kurz absolvoval. Služební pes může být použit ve výkonu služby pouze dle zadané kategorie, bez zadané kategorie nesmí být použit k výkonu služby. Tyto kategorie stanovuje ředitelství. O způsobu použití služebního psa na místě rozhoduje psovod v souladu s kriminalisticko-taktickými zásadami a dle vyhodnocení dané situace. Po úspěšném použití služebního psa je nutné sepsat protokol o použití služebního psa.²⁴

²² MV ČR. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 80/2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a hipologie*. Ministerstvo vnitra. 2009.

²³ MV ČR. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 80/2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a hipologie*. Ministerstvo vnitra. 2009.

²⁴ MV ČR. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 80/2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a hipologie*. Ministerstvo vnitra. 2009.

3 Využití služebního psa v policejní praxi

Nyní je u Policie České republiky využíváno celkem 714 služebních psů s platnou kategorií použití, z toho je 413 psů hlídkových, výjezdových a strážních a 278 psů tvoří psi specialisté.²⁵

Do služební kynologie řadíme následující specializace: specializaci na detekci omamných a psychotropních látek, detekce výbušnin, detekce akceleračních, detekce zbraní a jejich částí, detekce lidských částí a ostatků a v poslední řadě specialisté na metodu pachové identifikace.²⁶

3.1. Volba vhodného plemene psa

Druh plemene není rozhodující, důležité jsou vrozené vlohy psa. Preferují se psi střední velikosti. Nejčastěji používané plemeno u Policie České republiky je německý ovčák, belgický ovčák, v menším počtu také rottweiler a velký knírač. Na speciální pachové práce se nejčastěji používá plemeno labradorský retrívr, ale i další lovecká plemena. U Policie České republiky jsou využívány i kříženci různých ras, které jsou pro své povahové vlastnosti vhodné k využití na speciální pachové práce.²⁷

3.1.1. Německý ovčák

Již podle názvu je zřejmé, že toto nejrozšířenější plemeno na světě vzniklo v Německu. Je označován jako silný pes střední velikosti vážící mezi 34 – 43 kg

²⁵ Policie ČR: *Odbor služební kynologie a hipologie* [online]. 2017 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z WWW:<<http://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>.

²⁶ Policie ČR: *Odbor služební kynologie a hipologie* [online]. 2017 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z WWW:<<http://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>.

²⁷ Policie ČR: *Pohlaví a rasy služebních psů PČR* [online]. 2017 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z WWW:<<http://www.policie.cz/clanek/pohlavi-a-rasy-sluzebnich-psu-pcr.aspx>>.

a měřící až 66 cm v kohoutku. Vyskytují se tři typy srsti: krátká, krátká a rovná a dlouhá srst a jejich zbarvení je velmi pestré. Rozlišuje se černé zbarvení s pravidelnými hnědými, žlutými a světlešedými znaky, mezi další patří černé sedlo, železité zbarvení, jednotná šedá, celá černá, nebo zbarvení s hnědými či světlými odznaky. Končetiny se pohybují diagonálně, tedy pánevní končetina se pohybuje opačně než hrudní končetina na téže straně.²⁸

Mezi jeho povahové rysy patří pevné nervy, neohroženost, ovladatelnost, věrnost, bojovnost a tvrdost tohoto plemene. V minulosti německý ovčák sloužil k honění ovcí a jejich ochraně. Dnes je využíván jako společník, ochránce, pomocník a služební plemeno. Stal se ceněným hlídačem i stopařem, a právě proto je velmi využíván po celém světě v ozbrojených složkách.^{29, 30}

Obr. č. 2 – Německý ovčák³¹

²⁸ Fogle B. *Encyklopedie psů*. Praha: Fortuna Print. 2002. s. 304 – 305.

²⁹ Bryan D., et. al. *Plemena psů: vyberte si toho správného*. Praha: Knižní klub. 2012. s. 35.

³⁰ Fogle B. *Encyklopedie psů*. Praha: Fortuna Print. 2002. s. 304 – 305.

³¹ PESWEB: *Německý ovčák* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <
<https://www.pesweb.cz/cz/nemecky-ovcak>>.

3.1.2. Belgický ovčák

Před rokem 1891 byl belgický ovčák pracovním psem sedláků. Měl nejednotné zbarvení a různou délku srsti. Dříve byl robustní a dorůstal do výšky kolem 50 cm. Poté profesor Adolphe Reul navrhl dělení podle zbarvení a délky srsti a tím se stal patronem čistého chovu belgického ovčáka.³²

Belgický ovčák je středně vysoký pes s přiměřeně velkou hlavou, dorůstající výšky až 66 cm v kohoutku a vážící okolo 28 kg. U tohoto plemene se vyskytuje několik variant: belgický ovčák groenendael, belgický ovčák laekenois, belgický ovčák malinois a belgický ovčák tervueren.³³

Belgický ovčák má vynikající povahové vlastnosti. Má mnoho pracovních a sportovních uplatnění. Je to velice chytrý, učenlivý a vytrvalý pes. Vztah k cizím lidem je odměřený, v případě potřeby dokáže být i razantní a nekompromisní.³⁴

Belgický ovčák groenendael má černou, dlouhou srst. Byl vyšlechtěn koncem 19. století ve vesničce poblíž Bruselu. Pro svůj atraktivní vzhled je mimořádně oblíbený. Jako většina pracovních psů i on potřebuje včasnou socializaci a důslednou výchovu.³⁵

³² Říha M. *Plemena psů: všechna plemena úznaná FCI*. Olomouc: Rubico. 2009. s. 31.

³³ Říha M. *Plemena psů: všechna plemena úznaná FCI*. Olomouc: Rubico. 2009. s. 32.

³⁴ Hafici: *Belgický ovčák* [online]. 2017 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z WWW: <<http://belgicky-ovcak.hafici.cz/>>.

³⁵ Bryan D., et. al. *Plemena psů: vyberte si toho správného*. Praha: Knižní klub. 2012. s. 38.

Obr. č. 3 – Belgický ovčák - groenendael ³⁶

Z těchto čtyř variant je laekenois drsnosrstá varianta, která vznikla po roce 1880. Tato varianta je nejméně rozšířená a má podobné rysy jako varianta malinois. ³⁷

Obr. č. 4 – Belgický ovčák – laekenois ³⁸

³⁶ PESWEB: *Belgický ovčák - Groenendael* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/belgicky-ovcak-groenendael>>.

³⁷ Bryan D., et. al. *Plemena psů: vyberte si toho správného*. Praha: Knižní klub. 2012. s. 38.

³⁸ Psí svět: *Všechny rasy psů* [online]. 2014 [2017-06-05]. Dostupné z WWW: <<http://psisvet.webnode.cz/products/vsechny-rasy-psu/>>.

Malinois je krátkosrsté plemeno se světle rezavými chlupy s černými konečky. Může mít bílé znaky na prsou a prstech. Ze všech čtyř typů se právě on používá pro služební úkoly. Jeho skus a zásah je mnohem razantnější než u ostatních variant.³⁹

Obr. č. 5 – Belgický ovčák – malinois⁴⁰

Celosvětově nejoblíbenější belgický ovčák je tervueren. Tento pes má velmi silné obranné instinkty, a proto často slouží jako policejní nebo strážní pes. Má dlouhou šedou srst s černými znaky.⁴¹

Obr. č. 6 – Belgický ovčák – tervueren⁴²

³⁹ Říha M. *Plemena psů: všechna plemena úznaná FC*. Olomouc: Rubico. 2009. s. 32.

⁴⁰ PESWEB: *Belgický ovčák - Malinois* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/belgicky-ovcak-malinois/>>.

⁴¹ Bryan D. et. al. *Plemena psů: vyberte si toho správného*. Praha: Knižní klub. 2012. s. 39.

⁴² PESWEB: *Belgický ovčák Tervueren* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/belgicky-ovcak-tervueren/>>.

Belgický ovčák má vynikající povahové vlastnosti. Má mnoho pracovních a sportovních uplatnění. Je to velice chytrý, učenlivý a vytrvalý pes. Vztah k cizím lidem je odměřený, v případě potřeby dokáže být i razantní a nekompromisní.⁴³

3.1.3. Rottweiler

Rottweiler pochází z 19. století z jižního Německa z města Rottweil, podle něhož nese i pojmenování. Jedná se o plemeno evropských mastifů a považuje se za jedno z nejstarších plemen, jehož původ sahá až do antického Říma.⁴⁴

Je to pes souměrný, silný a mohutný, dorůstající výšky až 69 cm a vážící do 50 kg. Jeho hlava je velmi mohutná, čenich široký a uši jsou střední trojúhelníkového tvaru posazené vysoko na hlavě. Jeho srst je krátká, hrubá a rovná, černé barvy s hnědým pálením.⁴⁵

Dříve byl využit jako hlídač a honácký pes. V dnešní době je jeho využití především jako služební pes, hlídač i společník. Jako služební pes se velmi osvědčil svou povahou. Mezi jeho přednosti patří klid, rozvaha, potěšení z práce, odvážnost, vytrvalost a neohroženost.^{46, 47}

⁴³ Hafici: *Belgický ovčák* [online]. 2017 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z WWW: <<http://belgicky-ovcak.hafici.cz/>>.

⁴⁴ Plemena psů: *Psí plemena od A do Z. Rotvajler* [online]. 2008 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.psi-plemena.cz/rotvajler-rottweiler/>>.

⁴⁵ Můj pes: *Vše o psech. Rottweiler* [online]. 2008 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.muj-pes.cz/plemena/rottweiler-259.html>>.

⁴⁶ Můj pes: *Vše o psech. Rottweiler* [online]. 2008 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.muj-pes.cz/plemena/rottweiler-259.html>>.

⁴⁷ Fogle B. *Encyklopedie psů*. Praha: Fortuna Print. 2002. s. 311.

3.1.4. Velký knírač

Toto plemeno vzniklo v Německu a je nejmladší z rodu kníračů a pinčů. Jeho předchůdcem je plemeno selských psů v Horním Rakousku a Bavorsku, kteří se používali při pasení dobytka. Mezi nejvýznamnější chovatele, kteří se podíleli na utváření standartu velkého knírače, byl dr. Calaminus a chovatel Kluftinger.⁴⁹

Velký knírač je pes velkého růstu, dorůstající výšky až do 70 cm v kohoutku a vážící do 35 kg. Je to pes statný, silný a houževnatý. Vyskytuje se ve dvou barevných variantách: černé barvě a barvě pepř a sůl. Jeho srst se skládá z husté podsady a krycí srsti, která je tvrdá a dobře přiléhá k tělu.⁵⁰

Dříve byl velký knírač využíván k hlídání dobytka, dnes je využíván především jako služební pes a společník. Mezi jeho typické vlastnosti patří jeho živý temperament, je bdělý, nepodplatitelný, chytrý, vytrvalý, odolný a nebojácný.⁵¹

⁴⁸ PESWEB: *Rotvajler* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/rotvajler>>.

⁴⁹ PESWEB: *Knírač velký* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/knirac-velky>>.

⁵⁰ Fogle B. *Encyklopedie psů*. Praha: Fortuna Print. 2002. s. 318.

⁵¹ PESWEB: *Knírač velký* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/knirac-velky>>.

3.1.5. Labradorský retrívř

Původ labradorského retrívřa nelze přesně určit, hovořív se o mnoha teoriích. Předchůdci přišli na přelomu 18. a 19. stoletív do Anglie z východního pobřívží Kanady a z Islandské oblasti, kde sloužili původně jako pomocnívci při rybolovu. Později byl chov cílen především pro pracovní a lovecké účely. Roku 1903 byl labradorský retrívř uznán jako plemeno.⁵³

Labradorský retrívř je silný, středně velký pes se širokou lebkou, hlubokým hrudnívkem a širokou zádív tēla. Dorůstá výšky až 57 cm v kohoutku a váží do 34 kg. Ušív má svēšené a přiléhajív k hlavě. Toto plemeno charakterizuje jeho ocas, ten je středně dlouhý, u kořene silný a směrem ke konci se zužuje, také se mu říká „vydřív ocas.“ Srst má krátkou, hustou, rovnou a při dotyku tvrdou. Jeho srst je odolná proti vodě a špatnému počasív. Existují třív zbarvenív: černý, žlutý a čokoládový labradorský retrívř.

54

⁵² PESWEB: *Knírač velký* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/knirac-velky>>.

⁵³ Klub chovatelů loveckých slídívčů: Sekce retrievrů. *Labradorský retriever (LR)* [online]. 2003 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://retriver.cz/sekce/historie.htm>>.

⁵⁴ Plemena psů: *Psív plemena od A do Z. Labradorský retrívř* [online]. 2008 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.psi-plemena.cz/labradorsky-retrivř-labrador-retriever/>>.

Labradorský retrívř je všestranný, nekonfliktní, inteligentní a přátelský pes. Mezi jeho přednosti patří milá a nekonfliktní povaha, láska k vodě a výborný čich. Není to typický pes na hlídání, kvůli jeho přátelské povaze. Psi jsou používáni nejen v myslivosti, ale i jako psi záchranáři, služební psi pro vyhledávání výbušnin a drog, jako slepeční psi nebo třeba psi pro canisterapii.⁵⁵

Obr. č. 9 – Labradorský retrívř⁵⁶

3.1.6. Zlatý retrívř

Je to statný pes symetrické postavy a vyrovnaného pohybu. Dorůstá výšky až 61 cm a váží do 36 kg. Jeho srst je delší, mírně zvlněná, hustá a nepromokavá. Zbarvení srsti je na zlaté až po krémovou.⁵⁷

Zlatý retrívř je svými povahovými rysy velmi podobný labradorskému retrívřovi, je uvolněný, odpovědný, klidný ale i ostražitý, vyrovnaný a citlivý. Je výborným nosičem na větší vzdálenosti.⁵⁸

⁵⁵ Říha M. *Plemena psů. Všechna plemena úznaná FC*. Olomouc: Rubico. 2009. s. 240-241.

⁵⁶ PESWEB: *Labradorský retrívř* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/labradorsky-retrivř>>.

⁵⁷ Plemena psů: *Psí plemena od A do Z. Zlatý retrívř* [online]. 2008 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.psi-plemena.cz/zlaty-retrivř-golden-retriever/>>.

Našel mnoho pracovních využití v oboru záchranářství, hledač výbušnin a drog a také u asistenčních psů. Tento pes není vhodný jako hlídač, jelikož mu pro toto využití schází kousavost. Toto plemeno je oblíbeno i mezi lidmi jako společník.⁵⁹

Obr. č. 10 – Zlatý retrívr⁶⁰

3.2. Výběr vhodného štěněte

Při výběru vhodného štěněte se musí dbát na vysoké nároky služebních psů, a s tím spojenou efektivnost chovu. Je třeba tříbit povahové vlastnosti služebních psů pro všestranné využití. Do chovu se zapojují psi, kteří mají prokazatelně vysokou a stálou výkonnost ve službě. Dalším kritériem v chovu je upřednostňování psů

⁵⁸ Plemena psů: *Psí plemena od A do Z. Zlatý retrívr* [online]. 2008 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: < <http://www.psi-plemena.cz/zlaty-retrivr-golden-retriever/>>.

⁵⁹ Plemena psů: *Psí plemena od A do Z. Zlatý retrívr* [online]. 2008 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: < <http://www.psi-plemena.cz/zlaty-retrivr-golden-retriever/>>.

⁶⁰ PESWEB: *Zlatý retrívr* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: < <https://www.pesweb.cz/cz/zlaty-retrivr~1>>.

s nulovou dysplazií kyčelních a loketních kloubů, která zvýší dlouhodobost využití psa ve službě.⁶¹

Od roku 2014 zůstala pouze jediná chovná stanice policejních psů v Domažlicích. Nyní se veškerý chov psů soustřeďuje pouze tam. Mimo jiné spolupracuje Policejní prezidium i s Českou zemědělskou univerzitou za účelem nových poznatků a výzkumu.⁶²

Štěně musí splnit základní kritéria pro služební psy. Z počtu narozených štěňat se dostane až kolem 80% do všestranné a pátrací služby, nebo ke psům specialistům. Výběr jedince začíná v sedmi týdnech jeho věku.⁶³

Po splnění zdravotního testu, kde je nežádoucí výskyt kýly, nesestoupení varlat, špatný výživový stav a vadný postoj, který může dále vést ke špatné motorice, jsou testovány vyškolenými odborníky. Testování se provádí v prostoru, který štěňata neznají a jedinci musí být ve stejném věku. Testuje se několik disciplín: samostatný pohyb a spolupráce s testující osobou, překonávání překážek, reakce na rázový hluk, vcházení do místnosti, vztah k osobě, pohyb v prostoru, reakce na neznámý hluk, reakce na rachot, zájem o balónek a v poslední řadě zájem o tkaninu.⁶⁴

3.3. Výchova a výcvik služebního psa

Při výchově a výcviku služebního psa bylo shromážděno mnoho obecných i konkrétních poznatků.⁶⁵

Dle Corena se při výchově a výcviku psa pracovního plemene využívají tři odlišné typy inteligence. Tyto inteligence jsou: adaptivní inteligence, pracovní inteligence a instinktivní inteligence.⁶⁶

⁶¹ Růžička. Testování policejních štěňat. *Svět psů*, únor. 2015. s. 18-19. [cit. 2017-02-21].

⁶² Růžička. Testování policejních štěňat. *Svět psů*, únor. 2015. s. 18-19. [cit. 2017-02-21].

⁶³ Růžička. Testování policejních štěňat. *Svět psů*, únor. 2015. s. 18-19. [cit. 2017-02-21].

⁶⁴ Růžička. Testování policejních štěňat. *Svět psů*, únor. 2015. s. 18-19. [cit. 2017-02-21].

⁶⁵ Straus J., Kloubek M., *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 99.

Adaptivní inteligence znamená schopnost psa učit se novým cvikům a tím následně samostatně řešit úkoly a problémy.⁶⁷

Pracovní inteligence se týká vytrvalosti a dlouhodobé soustředěnosti psa, které je nezbytné při samotném výcviku psa, kdy je nutné opakování cviků, které se poté zapíší do paměti psa. Pes musí být schopen potlačit nutkání k provádění jiné činnosti, než je po něm žádána.⁶⁸

Instinktivní inteligence je geneticky děděná, a proto jsou některá plemena k plnění služebních úkolů vhodnější než jiná.⁶⁹

3.3.1. Výchova služebního psa

Výchova služebního psa začíná již jeho narozením. Nejprve s jeho výchovou začíná kojící fena, podle svých vrozených instinktů. Poté s výchovou pokračuje člověk. Tuto fázi lze označit jako socializaci štěněte. U socializace štěněte je kladen důraz na správnou, systematickou, pravidelnou a každodenní činnost člověka, která je zaměřena na rozvoj kladných reakcí a návyků štěněte. Celý proces výchovy musí probíhat formou nenásilné hry s využitím široké škály motivačních prvků, například pamlsků, hraček a podobně.^{70, 71}

Od počátku výchovy je zásadní rozdíl mezi výchovou společenských psů a pracovních psů. U pracovních psů je výchova založena na jednotě, s cílem speciálního výcviku a hlavními zásadami kladenými na cvičitele, jimiž je cílevědomost, trpělivost, důslednost, obětavost a laskavý vztah k cvičenému psovi. Oproti tomu u společenského

⁶⁶ Straus J., Kloubek M., *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 99.

⁶⁷ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*, Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 99.

⁶⁸ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*, Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 99.

⁶⁹ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*, Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 100.

⁷⁰ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*, Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 154.

⁷¹ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*, Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 100.

psa je pouze jedno pravidlo, které zní: „*pes se nesmí stát svým nezvladatelným chováním obtížný pro nezúčastněné okolí.*“⁷²

Průběh výchovy štěněte je velmi důležitá etapa, která se úzce prolíná a navazuje na následný výcvik psa. Chyby a nedostatky, kterých se člověk dopustí ve výchově štěněte, se mohou později projevit i ve výcviku psa a tím ho zkomplikovat. Právě proto je velmi důležité, aby se na tuto činnost člověk důkladně teoreticky i prakticky připravil.

73

3.3.2. Výcvik služebního psa

Výcvik služebního psa lze charakterizovat jako mnohotvárný proces učení, který je založen na učení podmiňováním. Hlavním smyslem výcviku je ovladatelnost psa na základě zvukových povelů a gest, nebo také reflexních reakcí na známou situaci. Celý výcvik je založen na budování pozitivního vztahu mezi psovodem a služebním psem. Výcvik psa lze současně vnímat také jako dorozumivací proces mezi člověkem a psem.^{74, 75}

Při výcviku psa jsou využívány jeho přirozené vrozené instinkty, díky nimž se vytváří požadované podmíněné reakce a cviky.⁷⁶ Výcvik služebního psa lze rozčlenit na tři etapy:

- základní výcvik štěněte
- všeobecný výcvik psa
- speciální výcvik policejního psa.⁷⁷

⁷² Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*, Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 100.

⁷³ Krajník V., et al. *Policejní kynologie*, Bratislava: TELEM K&M a. s. 200. s. 154 – 155.

⁷⁴ Krajník V., et al. *Policejní kynologie*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 163.

⁷⁵ Straus J., Kloubek M.. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. s. 101.

⁷⁶ Krajník V., et al. *Policejní kynologie*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 163.

⁷⁷ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. s. 102.

První etapou výcviku by měla projít veškerá štěňata, jak služební tak i společenská. V této etapě je potřeba štěně naučit zvyknout si na jméno, obojek, vodítko, košík, na povel přivolání, přisednutí, štěkání, „sedni!“, „lehni!“, „vstaň!“, aport a na pouliční ruch a cizí osoby. Pokud se jedná o služební psy připravované pro použití u Policie České republiky, musí být pes veden k dalším dovednostem, jako je průzkum terénu a vyhledávání předmětů, stopování, návyk na střelbu a na povel „drž“, který je prováděn zákusem do peška a ochranného rukávu a také samozřejmě celková ovladatelnost psa.⁷⁸

Druhá etapa výcviku spočívá ve zdokonalování poslušnosti a povelů, ke kterým byl pes cvičen už od štěněte. V této etapě se výcvik rozšiřuje o nové povely a psi jsou dále rozděleni do dvou skupin, na psy „rozpracované“, kteří budou připravováni k absolvování základního kurzu, a na psy určené k pachovým pracím, kteří budou po absolvování výcviku patřit do kategorie psů specialistů. Mezi nové povely patří základní postoj psa s psovodem, chůze u nohy, odložení psa krátkodobé, dlouhodobé a za pohybu, vyslání psa vpřed, aportování, štěkání na povel, přerušování nežádoucí činnosti, překonávání překážek, stopování, obraty na místě a za pohybu a cviky na posunek „sedni! lehni! vstaň!“.⁷⁹

Třetí etapa výcviku je podle předpokládané upotřebitelnosti služebního psa u Policie České republiky. V této etapě bude prováděn výcvik již ke speciálním úkonům, jedná se například o:

- metodu pachové identifikace
- vyhledávání výbušnin
- vyhledávání střelných zbraní
- vyhledávání akceleračních hoření
- vyhledávání omamných a psychotropních látek

⁷⁸ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. s. 102.

⁷⁹ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 103.

- vyhledávání živých osob
- vyhledávání lidských ostatků a částí lidských těl.⁸⁰

Existuje několik skutečností, které mohou ovlivnit úspěšnost výcvikového procesu. Je velmi důležité na začátku výcviku vzbudit u psa zájem o práci. Výcvik by měl být zpočátku vykonáván na místech, kde se nevyskytují rušivé podněty, které by mohly odvádět pozornost psa. Postupem času výcvik přesouvat na rušná místa, aby si pes zvykl pracovat kdekoliv. Před každým cvičením je nutný dostatek volného pohybu. Pes musí být v dobré zdravotní kondici, nesmí být unaven a důležitá je motivace formou pamlsků nebo hraček, jak během výcviku, tak i po jeho ukončení.⁸¹

3.3.3. Formy odměn

Odměna je podnět, který upevňuje výcvik služebního psa a slouží jako prostředek, kterým psod vyjadřuje spokojenost s výkonem psa. Pokud je odměna správně udělována v procesu výcviku psa, pracuje služební pes se zájmem, radostně a spokojeně. Je několik forem odměn:

- slovní pochvala a pohlazení
- odměna pamlskem (například maso, sýr, dle toho co má pes rád)
- použití oblíbeného předmětu (například pešek, míček, apod.)
- volný výběh po vykonaném náročném cviku.⁸²

⁸⁰ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 103.

⁸¹ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 165 – 166.

⁸² Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 169.

3.3.4. Nejčastější chyby při výcviku

Během výcviku služebního psa se může psovod dopustit mnoha chyb. Chyby může udělat začínající i zkušený psovod. Jednou z chyb je, že psovod nebere v úvahu povahu psa a používá stejné metody, nebo naváže na stupeň výcviku jako u předchozího psa. Každá chyba i velmi nepatrná, které se psovod dopustí, může mít za následek nižší kvalitu výcviku a i přes značné úsilí se může stát chyba neodstranitelnou.⁸³

Další chybou je polidšťování psa, to znamená jednání, kdy se psovod domnívá, že pes je schopen myslet a logicky uvažovat a tím i vědomě jednat. Pes vnímá hlasovou intonaci a zabarvení hlasu psovoda, proto není správné při výcviku komunikovat se psem jinak, než za pomoci povelů. Pes také reaguje na pohyb ruky a celého těla psovoda, což je při výcviku také velmi důležité.⁸⁴

Psovod musí ovládat metodiku výcviku, dodržovat individuální přístup k výcviku jedince a dodržovat systematický postup. Je nezbytné dodržovat správné použití podnětů při výcviku psa, což znamená, že povel musí být vysloven jednu až dvě sekundy před jeho provedením a síla podnětu musí být přizpůsobena povahovým vlastnostem psa.⁸⁵

Velmi důležité je při výcviku správné použití výcvikových pomůcek a správná organizace výcvikové doby. Psovod musí v co nejkratší době provést výcvik s dostatečným množstvím odpočinku, kvůli pozornosti psa. Při příliš dlouhém výcviku bez odpočinku ztrácí pes o výcvik zájem.⁸⁶

V poslední řadě je nezbytná důslednost psovoda. Při nedůslednosti vykonává pes cviky pomalu a nepřesně. Psovod by měl během celého výcviku provádět cviky rázně a svižně a poté zařadit odpočinek, nebo jakékoliv rozptýlení pro psa.⁸⁷

⁸³ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 166-169.

⁸⁴ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 166-169.

⁸⁵ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 166-169.

⁸⁶ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 166-169.

⁸⁷ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 166-169.

3.3.5. Náklady na výcvik

Cena základního a speciálního výcviku služebních psů se pohybuje od jednoho sta až po dvě stě tisíc korun.⁸⁸

Do výcviku je třeba zahrnout vybavení psa, což znamená postroj, obojek, vodítko, v některých případech ochranné botičky, výcvikové pomůcky a nástroje, potravu, pamlsky a také motivační předměty, čímž se rozumí míčky nebo aporty. Cena těchto předmětů je různá, záleží na jejich provedení a kvalitě.⁸⁹

Nesmí se opomenout ani pracovní doba psovodů, která není stálá, ale závisí na počtu výjezdů a nasazení služebního psa.⁹⁰

3.4. Vlivy snižující možnosti použití služebního psa

O použití služebního psa k výkonu služby rozhoduje psovod, popřípadě vedoucí oddělení. Kromě omezení ze zdravotního či veterinárního hlediska u služebního psa existují i vlivy, které snižují možnost použití psa na místě činu. Jedná se zejména o následující vlivy:

- velká frekvence osob a dopravních prostředků
- povětrnostní podmínky
- extrémní teploty
- přítomnost toxických či nebezpečných látek
- dlouhý časový odstup na doby spáchání skutku.⁹¹

⁸⁸ Růžička. Testování (nejen) policejních štěňat II: Subtesty a jejich hodnocení. *Svět psů*, březen. 2015. s. 34-35. [cit. 2017-02-25].

⁸⁹ Růžička. Testování (nejen) policejních štěňat II: Subtesty a jejich hodnocení. *Svět psů*, březen. 2015. s. 34-35. [cit. 2017-02-25].

⁹⁰ Růžička. Testování (nejen) policejních štěňat II: Subtesty a jejich hodnocení. *Svět psů*, březen. 2015. s. 34-35. [cit. 2017-02-25].

4 Využití služebního psa při objasňování požárů

Pes se stal nenahraditelným pomocníkem u Policie České republiky i v tomto mladém odvětví, kdy pes pomáhá při objasňování požárů. Úkolem služebního psa je zjistit a určit místo, kde je přítomna kapalná látka na požářišti, kterou byl požár založen.

4.1. Historie detekce akceleračtů

4.1.2. Ve světě

S myšlenkou použití psa ke zjištění příčin požáru a boji proti žhářům přišel Robert Noll, detektiv městské policie v New Yorku. Moc dobře věděl, že při požáru, který byl založen za pomoci urychlovačů hoření, lze zajistit vzorky z požářiště a dále předat do laboratoře na zkoumání. Detektiv došel k závěru, že pokud je pes schopen značit velmi malé množství drog i výbušnin, mohl by značit i akceleračtů. Svou myšlenku si detektiv osobně vyzkoušel na svých labradorských retrívrech jménem Nellie a Mattie.⁹²

V Connecticutu roku 1986 začal výcvik labradorského retrívra Mattieho. Na tomto výcvikovém programu se podílely následující organizace: Státní policie státu Connecticutu, Úřad pro alkohol, tabák a střelné zbraně, Úřad pro státního návladního v New Haven a Úřad velitele státního hasičského sboru. V květnu 1986 byl tento výcvik ukončen.⁹³

⁹¹ MV ČR. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 80/2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a hipologie*. Ministerstvo vnitra. 2009.

⁹² Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 418.

⁹³ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 418.

V současnosti je na území USA vycvičeno hned několik set psů, další se cvičí také v Kanadě i v dalších zemích západní Evropy.⁹⁴

4.1.2. V České republice

Prvním psem v České republice byla fena německého ovčáka Ashie, přezdívaná Popelka. Popelka byla cvičena v českých podmínkách pod vedením npor. Ludvíka Pince, psovoda – specialisty v hlavním městě Praha. Fena Popelka byla prvním psem v České republice, který byl schopen na požářišti označit a vyhledat nepatrné zbytky hořlavých látek.⁹⁵

Myšlenka využívat služební psy u Policie České republiky na vyšetřování požárů vznikla v roce 1999, kdy byl Ludvík Pinc na služebním pobytu v USA. Původní metodika byla zpracována na naše podmínky pomocí Odboru kynologie a hipologie Policejního prezidia ČR a Policie ČR.⁹⁶

Výcvik byl realizován díky spolupráci s Odborem zajišťování příčin požáru Hasičského záchranného sboru hlavního města Prahy a s Technickým ústavem požární ochrany v Praze. Samostatný výcvik psa trval 5 měsíců. Během celého výcviku byl Ludvík Pinc v kontaktu s americkými zkušenými policisty.⁹⁷

Při zkušebním programu byla služební fena Popelka schopna samostatně pracovat jak na běžných požářištích, tak i tam, kde bylo místo kontaminováno vysoce

⁹⁴ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 418.

⁹⁵ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 418 – 420.

⁹⁶ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 418 – 420.

⁹⁷ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 418 – 420.

aromatickými látkami. Popelka se osvědčila při vyhledávání hořlavých látek na ohořelých automobilových vracích. V několika případech byla schopna nalézt zbytky látek i po použití tlakové vody při hasebním postupu. Látky našla na místech, které nemohly pocházet z palivového systému automobilu, a tím se prokázalo, že požár byl založen úmyslně žhářem. Byla schopna označit a vyhledat předměty, které byly spjaty se založením požáru, dokonce dokázala označit i osobu, kterou byl požár založen.⁹⁸

Výsledky Popelky dokázaly, že se jedná o velmi účinnou metodu při odhalování žhářů. Z tohoto důvodu byl na roku 2003 založen výcvik psů dle nové metodologie ve Výcvikovém středisku Plzeň – Bílá Hora.⁹⁹

Obr. č. 11 – Psovod Ludvík Pinc a fena Popelka¹⁰⁰

98 Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 418 – 420.

99 Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 418 – 420.

100 Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 419.

4.2. Metoda detekce akcelerantů

Tato velmi efektivní specializace byla založena v roce 2002 v rámci Policie České republiky, na základě požadavku výkonných útvarů a služeb. Je to poměrně nová metoda kriminalistické techniky, která detekuje urychlovače hoření, neboli akceleranty.¹⁰¹

Metoda detekce akcelerantů za použití služebních psů slouží k odhalování hořlavých látek, které byly použity k založení požáru žhářů. Za pomoci této metody lze detekovat i velmi malá množství rezidua těchto látek, které jsou zanechány v ohořelých zbytcích na požářišti nebo na kontaminovaném oblečení žhářů.¹⁰²

Tato metoda je založena na vysoké citlivosti čichového ústrojí psa, který je schopen identifikovat látky i ve velmi malé koncentraci.¹⁰³

Myšlenka vznikla ze zkušenosti, kdy žhář využije hořlavou kapalinu, za pomoci které dochází k rychlému šíření požáru, a tímto jednáním znesnadní hasební postup. Při použití hořlavé kapaliny dochází u požáru k vyšším škodám a dochází k zakrytí stop, někdy i dokonce k jejich zničení. Pokud se u požáru použije pevná látka, třeba papír, je požár uhašen dříve a nestihne se rozšířit, někdy se může i stát, že u požáru dojde k samovolnému uhasnutí.¹⁰⁴

Hořlavé kapaliny jsou žhářů často používané kvůli jejich dostupnosti a nízké ceně. Mezi nejčastěji používanou látkou je automobilový benzín, jelikož získání

¹⁰¹ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 417.

¹⁰² Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 417 – 418.

¹⁰³ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 305.

¹⁰⁴ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 417 – 418.

benzínu je zcela anonymní. Při použití hořlavé kapaliny nejčastěji žhář polije podlahu a předměty v objektu. Během požáru hoří pouze směs par hořlavých kapalin se vzduchem, a proto jsou v některých případech přítomny v objektu nepatrné zbytky i po uhašení požáru. Díky těmto přítomným zbytkům na požářišti je schopen dobře vycvičený pes nalézt a poté označit i velmi malé a nepatrné zbytky hořlavých kapalin.

105

Základ výcviku psů detekujících akceleranty spočívá v tom, že žhář k založení požáru použije urychlovač hoření a zbytky rezidua jsou přítomny i po uhašení požáru v požářišti. Technikové na místě požáru zajistí vzorky materiálu obsahující zbytky ohořelých kapalin a odešlou je do laboratoře. Následně je velmi důležitá spolupráce s odborem kriminalistické techniky a expertíz (dále OKTE), kde se přítomnost akcelerantů potvrzuje pomocí chromatografu.¹⁰⁶

Úkolem speciálně vycvičených psů na detekci akcelerantů je označit v požářišti pouze ta místa, kde se nacházejí zbytky hořlavých kapalin, které jsou zajištěny na další zkoumání. Jejich úkolem tedy není nalézt ohnisko požáru či nahrazovat práci vyšetřovatelů. Pokud pes neoznačí místo na požářišti, kde byly přítomny hořlaviny, tak to neznamená selhání psa, ale značí to pouze to, že zbytky hořlavin už nejsou na místě požáru přítomny.¹⁰⁷

¹⁰⁵ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 417 – 418.

¹⁰⁶ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 417 – 418.

¹⁰⁷ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 417 – 418.

4.3. Zajišťování vzorků z místa požáru

Při zajišťování vzorků z místa požáru se používají zavařovací sklenice. Jedna nebo i více nádob obsahuje vzorky odebrané z místa označené psem a další nádoby obsahují odebraný porovnávací materiál, který evidentně neobsahuje hořlavé kapaliny. Aby nemohlo dojít k převrácení nádob, jsou umístěny nejčastěji do kovového žlabu. Poté, co jsou nádoby připraveny, pes kontroluje zajištěný materiál. Pokud pes označí nádobu se vzorkem z požářiště, tak vyšetřovatel ví, že vzorek obsahuje hořlavou kapalinu a je vysoká pravděpodobnost, že laboratoř potvrdí její přítomnost. Může

¹⁰⁸ Ústav polimetrů VŠCHT PRAHA: *Chromatografické metody* [online]. 2017 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://pol.vscht.cz/vyzkum/vybaveni/chromatografie>>.

se stát, že pes látku odebranou z místa, kterou označil, již znovu neoznačí. V této situaci se musí vzorek odebrat znovu a to hlouběji z místa požáru. Odebrané vzorky studují experti v OKTE. ¹⁰⁹

Dle skutečností v USA je procento úspěšnosti mezi 93% - 97%, omyly se vyskytují i u výborně vycvičených psů. ¹¹⁰

Při zajišťování vzorků z místa požáru se používá náradí, které musí být sterilizované a nesmí být s ničím kontaminované. U každého zajišťovaného vzorku musí být použité náradí čisté. Místo a okolí požáru je důkladně prověřeno, aby se zjistilo, jestli pachatel na místě nezanechal předmět, například kanystr, nebo rukavice. ¹¹¹

Nejnáročnější požadavek na psa je ohledat místo požáru motorového vozidla. Při ohledávání motorového vozidla musí psovod psa navést do míst, kde se za normálních okolností nevyskytuje hořlavá kapalina. To znamená, že pes může značit uvnitř vozidla na sedadlech, z boku vozidla, nebo zem, to poukazuje na úmyslné založení požáru. V některých případech se automobil přemísťuje na jiné místo, aby mohl pes lépe určit ohnisko požáru. ¹¹²

¹⁰⁹ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 306 – 307.

¹¹⁰ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 306 – 307.

¹¹¹ Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 306 – 307.

¹¹² Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 306 – 307.

5 Vyhledávání skrytých objektů pomocí služebního psa

Speciálně vycvičený služební pes je schopen vyhledat skrytý objekt. Za skryté objekty se považují omamné a psychotropní látky, zbraně a střelivo, nástražné výbušné systémy a jiné. Vycvičený služební pes dokáže rychle a spolehlivě vyhledat tyto předměty. Předměty, které pes označí za nález, obsahují látky uložené v čichové paměti psa.

5.1. Využití služebního psa k nalezení omamných a psychotropních látek

Se zvyšujícím se počtem drogové kriminality se jedná o jednu z nejvyužívanějších skupin služebních psů. Metoda vyhledávání omamných a psychotropních látek je metodou kriminalistické taktiky a slouží k vyhledávání drog či jiných omamných látek ukrytých zejména v objektech, zavazadlech a osobních automobilech.¹¹³

Tato metoda je založena na velmi citlivém čichovém ústrojí psa, který je schopen spolehlivě detekovat a vyhledat specifický okruh látek, a to v množství i velmi malém. Pro tyto látky musí mít pes vytvořenou čichovou paměť. U této metody se jedná zpravidla o 6 drog, které má pes uložen v paměti. Jedná se o tyto drogy: marihuana, hašiš, heroin, pervitin, kokain a amfetamin. Dle policejní praxe je ověřené, že pes, který má v paměti těchto 6 látek, je schopen detekovat a následně určit i různé druhy léků a jiné substance vytvořené chemickým způsobem, např. LSD.^{114, 115}

¹¹³ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 420.

¹¹⁴ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 420.

¹¹⁵ iDNES.cz: *Vojenští psi na základně ukázali, jak je míček naučil vyčenichat drogy* [online]. 2012. [cit. 2017-06-06]. Dostupné z WWW: < http://jihlava.idnes.cz/cviceni-psi-hledali-na-vojenske-zakladne-v-namesti-nad-oslavou-drogy-1gm-/jihlava-zpravy.aspx?c=A120223_082340_brno-zpravy_dmk >.

Z důvodů přiblížení se praktickým podmínkám se psodiví snaží vykonávat nácvik v různém prostředí i přímo na osobách. Speciální výcvik těchto psů je založen na podmíněné reakci. K aportovaným předmětům jsou postupně přidávány jednotlivé vzorky chemických látek – drog. Při výcviku psa je důležité zachovávat posloupnost od jednoduchých látek po složité a dodržovat základní výcvikové etapy.¹¹⁶

U metody na vyhledávání omamných a návykových látek přetrvává laická představa o tom, že princip výcviku psa na omamné a psychotropní látky je založen především na jejich užívání, což je ovšem mylná představa. Psodiv musí být při výcviku i v akci velmi opatrný, aby pes nepřišel do přímého kontaktu s drogou, nebo aby ji neuchopil do tlamy. Některé drogy mají velmi vysokou koncentraci a při přímém styku psa s drogou by mohlo dojít k vážné intoxikaci psa.¹¹⁷

5. 2. Využití služebního psa k nalezení ukrytých zbraní a střeliva

Počátek využití služebního psa k nalezení ukrytých zbraní a střeliva na našem území lze datovat do poloviny 80. let minulého století. Potřeba takto specializovaného výcviku vznikla v souvislosti s potřebami policejní služby a ochranné služby.¹¹⁸

Speciální výcvik služebního psa určeného k nalezení ukrytých zbraní je především zaměřen na střelivo, palné zbraně a jejich komponenty. Tato specializace je založena na vysoké citlivosti čichového ústrojí psa, který je schopen detekovat a vyhledat spálený střelný prach i zbytkové množství nespáleného střelného prachu, oleje a podobně. Výcvik služebního psa je typově totožný s výcvikem služebních psů zaměřených na nalezení ukrytých omamných a psychotropních látek. Při výcviku se používají autentické palné zbraně, jejich komponenty a střelivo.^{119, 120}

¹¹⁶ Krajník V., et al. *Policejní kynologie*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 283 - 285.

¹¹⁷ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 32 - 33.

¹¹⁸ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 33 – 34.

¹¹⁹ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 421.

¹²⁰ Krajník V., et al. *Policejní kynologie*. Bratislava: TELEM K&M a. s. 2009. s. 283-285.

Takto vycvičení psi jsou nejčastěji použity při ohledávání místa trestného činu, kde byla použita palná zbraň. Čím dříve je pes přivolán k ohledání místa činu, tím je pravděpodobnější nalezení ukrytých zbraní a jejich komponentů. Mimo ohledávání místa činu jsou takto vycvičení psi využiti i při domovních prohlídkách, kde je důvodné podezření na ukrytí střeliva, zbraní a jejich komponentů.¹²¹

V současné době jsou tito psi specialisté hojně využíváni i Armádou České republiky. Jelikož takto vycvičených psů není mnoho, vypomáhají naši psovodi se svými psy ostatním jednotkám a účastní se zahraničních misí. Pravidelně spolupracují například se Švédy, Litevci, Finy a mnoha dalšími. Takto dobře vycvičený pes dokáže udělat práci za mnoho vojáků a stal se jejich nenahraditelným pomocníkem, o čemž se velmi často přesvědčují vojáci, kteří se účastní vyhledávacích akcí v Kosovu, zaměřených na nelegálně držené zbraně.¹²²

5. 3. Využití služebního psa k nalezení výbušnin

Neustále hrozící teroristické útoky ohrožují životy lidí po celém světě. S častými výhrůzkami možných teroristických útoků se setkáváme i u nás v České republice. Jednou z metod, jak bojovat s teroristickými útoky, je včasné vyhledání výbušnin a jejich zajištění. Ve vyhledávání výbušnin se velmi osvědčili služební psi se specializací na vyhledávání výbušnin a stali se ceněnými pomocníky u pyrotechnické služby.¹²³

Metoda vyhledávání výbušnin je jedním z prostředků protiteroristických opatření. Speciálně vycvičení psi a psovodi vyhledávají výbušniny, které jsou využívány k sestavení nástražného výbušního systému a tím předcházejí teroristickým útokům. Nástražný výbušný systém lze považovat za předmět sestavený z výbušnin

¹²¹ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 33 34.

¹²² 122 Ministerstvo obrany & Armáda České republiky: *Služební psi pomáhají hledat zbraně* [online]. 2017 [cit. 2017-06-06]. Dostupné z WWW: < <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=5358>>.

¹²³ 123 Ministerstvo obrany & Armáda České republiky: *Služební psi pomáhají hledat zbraně* [online]. 2017 [cit. 2017-06-06]. Dostupné z WWW: < <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=5358>>.

nebo zápalné látky, který může obsahovat pyrotechnický prostředek a ten je vybaven funkčními prostředky iniciace, například roznětka se zpoždovačem. Definice výbušniny je poměrně složitá, proto lze zjednodušeně charakterizovat výbušninu jako chemické látky ve stavu tuhém nebo kapalném, které mají podle technických pravidel vlastnosti střelivin, trhavin nebo třaskavin. Mezi výbušniny lze zahrnout i roznětky, munici a pyrotechnické výrobky. Psi určeni na vyhledávání výbušnin náleží do kompetence především pyrotechnické služby Policie České republiky, ta reaguje na čtyři základní formy ohrožení nástražnými výbušnými systémy:

- hrozby způsobené použitím nástražných výbušných systémů
- nálezy předmětů, u kterých je důvodné podezření, že slouží jako nástražné výbušné systémy
- nálezy nástražných výbušných systémů, u kterých nedošlo k iniciaci
- výbuchy nástražných výbušných systémů, kterými byl ohrožen život nebo zdraví osob a způsobeny materiální škody na majetku.^{124, 125}

Výcvik psa zaměřeného na vyhledávání výbušnin je identický s výcvikem na omamné a psychotropní látky. Služební pes, který je vycvičen na vyhledávání výbušnin, musí mít vytvořenou čichovou paměť. Po absolvování výcviku by měl pes spolehlivě najít až 26 různých vzorků látek. Služební psi cvičení na vyhledávání výbušnin, stejně jako psi specialisté cvičení k metodě pachové identifikace, musí označit pozitivní nálezy, musí však využít pouze pasivního značení. Což znamená, že pes musí v případě pozitivního nálezu zaujmout naučenou polohu a vyčkat na psovoda. Pokud by pes značil pozitivní nález aktivně, například štěkáním, hrozilo by spuštění nástražného výbušného systému.¹²⁶

¹²⁴ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 34 – 36.

¹²⁵ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 415-417.

¹²⁶ Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR. 2014. s. 420.

6 Využití služebního psa při pátrání po osobách

Pátrání po osobách v terénu je velmi složitá činnost, která vyžaduje pečlivou připravenost záchranářů a kynologických týmů. Vycvičený pes je při pátrání po osobách jedním z nejúčinnějších prostředků, který umožňuje vypátrat osobu i za zhoršené viditelnosti. Každý člověk zanechává svou individuální pachovou stopu na všech místech, kde byl přítomen, a proto lze po určitou dobu tuto pachovou stopu identifikovat. Paradoxem je malý počet dobře vycvičených psů ve srovnání s některými vyspělými zeměmi a nedostatečná znalost této problematiky, což by bylo vhodné do budoucna změnit.

6. 1. Vznik záchranářské kynologie

Záchranářská kynologie je kynologický obor, jehož úkolem je výcvik psů, aby se psem k nalezení pohřešovaných osob v sutinách, lavinách, pod vodní hladinou či ve volném terénu za využití čichových vlastností psa. Tento výcvik provádí psůvod a pes v rámci oboru záchranářské kynologie, tím tak tvoří nedílnou kynologickou dvojici. Lze také říci, že při indispozici psůvoda je pes nevyužitelný, tak i při indispozici psa je nevyužitelný psůvod. Záchranářští psi se mohou specializovat na čtyři typy prostředí: plochy (lesy, hory), sutiny (spadlé budovy), laviny, vody a záchranné stopování (hledání ztracených osob).¹²⁷

Psi se začali k záchranným pracím využívat v období 1. světové války, kdy bylo jejich úkolem vyhledávat raněné vojáky a zasypané osoby v sutinách. Později během 2. světové války se v horských oblastech Švýcarska, Rakouska a Francie začal rozvíjet výcvik lavinových psů.¹²⁸

¹²⁷ USAR Urban Search and Rescue Team/ Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí: *Kynologie v IZS* [online]. 2006 [cit. 2017-06-06]. Dostupné z: WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=221>>.

¹²⁸ Vladimír Makeš. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2009. s. 2.

Roku 1961 byla českým emigrantem J. Rudolfem Tomanem založena v Holandsku první brigáda záchranných psů zaměřených na vyhledávání zasypaných osob. Na základě události v roce 1965, kdy německý ovčák jménem Doro vyhledal v Chile po zemětřesení 78 zasypaných osob, začal rozvoj a vznik kynologických záchranných organizací po celém světě. Doro byl schopen určit místo zavalených osob až do hloubky osmi metrů a pracoval velmi spolehlivě, čímž si vysloužil jedno z nejvyšších státních vyznamenání - Kříž za zásluhy.¹²⁹,¹³⁰

V USA byla záchranná kynologie zahájena v roce 1967, o rok poté i v Československu, kde však byla pouze vyhodnocena a ukončena. Až v roce 1990 vznikla samostatná organizace nesoucí název: „*Svaz záchranných brigád kynologů České republiky.*“¹³¹

6. 2. Svaz záchranných brigád kynologů v České republice

Tato organizace je společenskou organizací, která se zabývá záchrannými pracemi pomocí speciálně vycvičených psů. Výcvik psů je veden k vyhledávání živých i mrtvých osob v různém prostředí. V zimní období se jedná především o vyhledávání osob zavalených v lavině, nebo zapadlých ve sněhu, oproti tomu v letním období se nejčastěji vyhledávají osoby ztracené či zatoulané v nepřístupných terénech, jedná se většinou o děti nebo starší osoby. Nejmladším odvětvím záchranné kynologie je vyhledávání utonulých osob pod vodní hladinou pomocí člunů, kdy pes čicháním po hladině lokalizuje utonulého. Záchrannou kynologii ale také tvoří z velké části psi vyhledávající zavalené osoby v sutinách. V našich podmínkách se jedná zejména o prohledávání zřícených rodinných domů po výbuchu plynu, sesutých staveb, likvidace

¹²⁹ Vladimír Makeš. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2009. s. 2 - 3.

¹³⁰ SZBK ČR: *Začátky záchranné kynologie v Čechách* [online]. 2001 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z WWW: < http://www.zachranari.cz/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach_40.html >.

¹³¹ Vladimír Makeš. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2009. s. 2 - 3.

továrních haváriích aj. V případě pomoci se zahraničím se jedná především o působení zemětřesení.¹³²

Svaz záchranných brigád v České republice úzce spolupracuje s Hasičským záchranným sborem, Policií, Horskou službou, Vodní záchrannou službou, Leteckou záchrannou službou a dalšími organizacemi. Tento svaz je členěn do krajských brigád, které fungují na území jednotlivých regionů. Činnost je řízena prezídiem svazu a každá brigáda má několikačlennou zásahovou jednotku psovodů, kteří jsou neustále připraveni dostavit se k zásahu.¹³³

6. 3. Pátrání po pohřešovaných osobách

V případě, kdy je ohrožena osoba na zdraví či životě, je pro její záchranu nejdůležitější ji včas najít. Aby byla osoba včas nalezena, organizují se pátrací akce, na kterých se podílí Policie České republiky dle zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR a složky integrovaného záchranného systému dle zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému. Činnosti a postupy jsou kromě výše uvedených zákonů upraveny i v interních aktech řízení.¹³⁴

Pohřešování osoby lze charakterizovat jako stav, kdy není osobám blízkým známo, kde se tato osoba nachází. Tento stav bývá často spjat s vážnou obavou o zdraví a život pohřešované osoby. Pohřešovanou osobou se rozumí osoba:

- které bylo učiněno oznámení o pohřešování, není osobou podezřelou ze spáchání trestného činu a není známo místo jejího pobytu

¹³² Český červený kříž: *Svaz záchranných brigád kynologů ČR*[online]. 1999 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z WWW: < <http://www.cervenýkříž.eu/cz/szvk.aspx> >.

¹³³ Český červený kříž: *Svaz záchranných brigád kynologů ČR*[online]. 1999 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z WWW: < <http://www.cervenýkříž.eu/cz/szvk.aspx> >.

¹³⁴ Vladimír Makeš. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2009. s. 4 - 6.

- které bylo učiněné oznámení o jejím útěku, je svěřenec školského zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo preventivní výchovné péče a má soudem nařízenou ústavní výchovu
- je žadatelem o udělení azylu a v průběhu řízení o azyl opustila azylové řízení¹³⁵

Existuje několik důvodných příčin pohřešování osoby, mezi něž patří: útěk dětí z domova, útěk duševně nemocné osoby, úmysl spáchání sebevraždy nebo demonstrace sebevraždy, znemožnění samostatného návratu (zhoršení zdravotního stavu, nebo klimatických podmínek), ztráta orientace v nepřehledném terénu, pohřešovaná osoba se stala obětí násilného trestného činu a neinformování blízkých osob o místě pobytu. Pohřešovanou osobou se může stát jakákoliv osoba z mnoha příčin.¹³⁶

Pátrací akce je zahájena při nebezpečí ohrožení života a zdraví osoby a je časově i prostorově velmi náročná. Členové pátracího týmu se snaží zjistit co nejvíce informací, na základě kterých lze vytipovat místo, kde se může pohřešovaná osoba nacházet. V některých zvláště závažných případech je možné zahájit i plošné vyhledávání ještě před získáním podrobnějších informací o pobytu pohřešované osoby.¹³⁷

Některé faktory mohou ovlivnit rychlost nalezení pohřešované osoby v terénu:

- časová prodleva na oznámení o pohřešované osobě do počátku pátrání
- vzdálenost pohřešované osoby na místa, kde byl zmíněn její poslední výskyt
- druh, množství a způsob využití pátracích sil a prostředků
- velikost a složitost terénu při pátrání

¹³⁵ Vladimír Makeš. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2009. s. 4 - 8.

¹³⁶ Vladimír Makeš. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2009. s. 4 - 8.

¹³⁷ Vladimír Makeš. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2009. s. 4 - 8.

- připravenost složek integrovaného záchranného systému
- klimatické změny a podmínky ¹³⁸

Vyhledávání pohřešovaných osob pátracími týmy je založeno na principu biologické metody detekce lidského pachu psem. Oproti jiným pátracím prostředkům mají kynologické pátrací týmy při pátrání po pohřešovaných osobách širší využití a mnoho výhod. Pes je seznámen s individuálním pachem pohřešované osoby a poté v prostoru vyhledává přítomnost tohoto individuálního pachu. Podmínkou pro vyhledávání pachové stopy pohřešované osoby je zajištění jejího pachového vzorku, například nevypraný oděv. Základním principem vyhledávání pohřešovaných osob kynologickými pátracími týmy je navětrání pachu pohřešované osoby psem na velkou vzdálenost a následného vyhledávání. Tímto způsobem lze velmi rychle a spolehlivě prohledat velký prostor. ¹³⁹

Kynologický pátrací tým je tvořen psem, psovodem, popřípadě doplněn technikem. Úkolem technika v pátracích akcích je zajištění spojení, plánování, orientace a bezpečný pohyb v terénu, tuto činnost může vykonávat zároveň i psovod. V případě, že je tvořen pátrací tým třemi členy, je pátrání rychlejší, přesnější a je zajištěna větší bezpečnost pro celý pátrací tým. ¹⁴⁰

Obrovskou předností psa je při plošném vyhledávání jeho nezávislost na přímé viditelnosti, v hustých porostech a za snížené viditelnosti má pes lepší schopnost nalézt pohřešovanou osobu než jakýkoliv jiný pátrací prostředek. V těchto zhoršených podmínkách už záleží jen na psovodovi a jeho schopnostech orientovat se v terénu tak, aby umožnil psovi spolehlivé navětrání pachu. ¹⁴¹

¹³⁸ Vladimír Makeš. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2009. s. 10 – 17.

¹³⁹ Vladimír Makeš. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2009. s. 10 – 17.

¹⁴⁰ Vladimír Makeš. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2009. s. 10 – 17.

¹⁴¹ Vladimír Makeš. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2009. s. 10 – 17.

Nález odloženého nebo ztraceného předmětu je při pátrací akci zcela zásadní a může zásadně ovlivnit rychlost pátrání po pohřešované osobě. Na místě, kde se nachází tento předmět, může pes nalézt novou stopu či dokonce dojít po pachové stopě nalezeného předmětu až k pohřešované osobě. V případě, kdy se z nalezených předmětů nezachytí pachová stopa, může alespoň předmět sloužit pro další plánování a řízení akce.¹⁴²

6. 5. Využití služebního psa k nalezení ukrytých lidských ostatků

Při pátrání po pohřešovaných osobách je jednou ze standardních verzí i předpoklad, že se pohřešovaná osoba stala obětí násilného nebo mravnostního trestného činu s následkem smrti, přičemž pachatel ukryl tělo oběti ve volné přírodě či objektu.¹⁴³

Pokud bylo na základě operativní pátrací činnosti lokalizováno místo, kde by mohlo být ukryto tělo oběti, je možné využít i kromě přístrojové techniky speciálně vycvičeného psa. Takto speciálně vycvičený pes je schopen vyhledat lidské ostatky ukryté v pevném terénu, dokonce i pod hladinou.¹⁴⁴

Speciálně vycvičený pes je schopen nalézt nejen ukryté lidské ostatky, ale také i doličné předměty materiální povahy, se kterými se dostala oběť do styku, například zavazadlový prostor vozidla. I přes veškeré čištění prostoru, kde byla převážena mrtvá osoba, je pes schopen toto místo identifikovat ještě dlouhou dobu poté.¹⁴⁵

Takto vycvičený pes může být pro Policii České republiky nápomocen nejen při operativně pátrací činnosti, ale i z hlediska pozdějšího dokazování v trestním řízení. V případě, kdy jsou nalezeny lidské ostatky, je nezbytné, aby byl nález dokumentován

¹⁴² Vladimír Makeš. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2009. s. 10 – 17.

¹⁴³ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 38 – 39.

¹⁴⁴ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 38 – 39.

¹⁴⁵ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 38 – 39.

dle §13 trestního zákona protokolem o ohledání místa činu a obsahoval veškeré náležitosti a příslušnou dokumentaci.¹⁴⁶

6. 6. Využití služebního psa k nalezení ukrývajících se osob

Nalezení ukrývajících se osob pomocí psa patří ke standardnímu výcviku pátracích psů. Takto speciálně vycvičený pes k pátrání po ukrývajících se osobách je v současnosti nejvíce využíván při ochraně vnějších hranic schengenského prostoru, včetně prohlídky veškerých dopravních prostředků. Vycvičený pes může být použit i při pronásledování podezřelé osoby či pachatele, jestliže se během útěku ukryje v nepřehledném terénu nebo objektu. Pes může být rovněž použit při domovní prohlídce, jejímž cílem je nalézt úkryt pachatele, nebo podezřelou osobu ze spáchání trestního činu.¹⁴⁷

Psi, kteří jsou speciálně zaměřeny na pachové práce k ochraně státních hranic a hranic schengenského prostoru, využívá Policie České republiky, konkrétně Služba cizinecké policie.¹⁴⁸

¹⁴⁶ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 38 – 39.

¹⁴⁷ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 39 – 40.

¹⁴⁸ Straus J., Kloubek M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. s. 39 – 40.

7 Kazuistika

Následující reálné případy poukazují na užitečnost služebních psů u Policie České republiky. Je zde uvedeno několik skutečných kauz, kdy se stal služební pes nedílnou součástí při vyšetřování či dopadení pachatele v policejní praxi.

7. 1. Požár automobilu

V únoru 2017 kolem 22:00 hod. došlo na Domažlické třídě v Plzni k požáru osobního automobilu. Tento případ byl již na počátku zvláštní. Jednalo se o osobní automobil s dieslovým motorem, avšak kolem zapáchala i jiná látka, zřejmě automobilový benzín.

Na místo požáru zanedlouho přijeli hasiči, kteří okamžitě zahájili hasební postup. I přes jejich veškerou snahu se nepodařilo zamezit úplnému zničení osobního automobilu. Pouze se podařilo zachránit část materiálu a náradí.

Majitel osobního automobilu – elektrikář - potvrdil PČR, že byl na místo přivolán zákazníkem za účelem pracovní zakázky. Muž zaparkoval osobní automobil a pátral po udané adrese zakázky. Dle svého tvrzení se muž po pár minutách vrátil ke svému automobilu, které již byl celý v plamenech. Muž PČR sdělil, že se nejedná o první útok proti jeho osobě. Telefonní číslo, z kterého údajný zákazník telefonoval, bylo již nadále nedostupné.

Místo požářiště převzal policejní vyšetřovatel se služebním psem specializovaným na vyhledávání akcelerantů, tedy látek urychlujících hoření. V osobním automobilu byl potvrzen nález této látky. Po výborně vykonané práci byl služební pes odměněn dárkem v podobě míčku.¹⁴⁹

¹⁴⁹ Interní zdroj PČR.

7. 2. Vražda přítelkyně

V dubnu roku 2017 v odpoledních hodinách došlo v restauraci na Kroměřížsku k incidentu mezi ženou a jejím bývalým přítelem. Žena v restauraci pracovala i bydlela.

Muž za svou bývalou přítelkyní přišel z důvodů obnovy společného soužití. Avšak reakce ženy muže velmi rozčílila a ten vytáhl plynový revolver a na svou družku namířil. Poté ženu fyzicky napadl, vytáhl z kapsy nůž a zasadil ženě několik bodných ran do různých částí těla včetně obličeje. Žena i přes veškerou péči zdravotní záchranné služby zemřela na následky mnohačetných poranění.

Po útoku v restauraci muž utekl a zbavil se nože i plynové pistole. K případu bylo přivoláno několik policejních hlídek včetně policejního psa a psovoda. Pomocí služebního psa se policii podařilo najít vražednou zbraň i plynovou pistoli ukrytou v křovinách.

Muž je podezřelý ze zvlášť závažného zločinu vraždy a hrozí mu trest odnětí svobody od dvanácti do dvaceti let. Tento muž byl již v minulosti trestán za majetkovou trestnou činnost.¹⁵⁰

7. 3. Krádež kabelů

V lednu roku 2017 v odpoledních hodinách v Kladně byla zaznamenána krádež kabelů. Jednalo se o objekt bývalého areálu Poldi. K tomuto případu byl operačním důstojníkem vyslán policejní psův od se služební fenou Ormou.

Po získání prvotních informací od policistů byla fena použita na pátrání za účelem nalézt osobu dle popisu. Do 30 minut se s pomocí služební feny podařilo vypátrat podezřelou osobu. Jednalo se o čtyřiačtyřicetiletého muže z Kladna, který

¹⁵⁰ Novinky: *Vraždou přítelkyně řešil neshody její bývalý druh* [online]. 2017 [cit. 2017-06-18]. Dostupné z WWW: < <https://www.novinky.cz/vase-zpravy/zlinsky-kraj/kromeriz/5298-43928-vrazdou-pritelkyne-resil-neshody-jeji-byvaly-druh.html> >.

se následně ke krádeži doznal. Později bylo zjištěno, že se jedná o recidivistu a muž byl v minulosti již za majetkovou trestnou činnost trestán.¹⁵¹

7. 4. Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami

Tohoto roku zahájili kriminalisté z Odboru obecné kriminality v Karlových Varech trestní stíhání proti třiatřicetiletému muži z Karlovarska. Muž byl obviněn ze spáchání zločinu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy.

Obviněný muž měl od roku 2012 do začátku letošního roku distribuovat drogu, konkrétně pervitin, minimálně čtyřem osobám, a to v množství kolem 300 gramů v celkové hodnotě cca 250 tisíc korun. Při domovní prohlídce byl přivolán i speciálně vycvičený pes na vyhledávání drog, který na místě našel jízdní kolo. To ve svém rámu ukrývalo sáček s bílou krystalickou látkou o hmotnosti cca 25 gramů. Mimoto byly na místě zajištěny i předměty potřebné k výrobě omamných a psychotropních látek.

Obviněný muž bude stíhán na svobodě a v případě prokázání viny mu hrozí za přečin trest až 10 let odnětí svobody.¹⁵²

¹⁵¹ TÝDENÍK POLICIE: *Úspěšný leden kladenských psovodů PČR, dopadení a vypátrání tři osob* [online]. 2017 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z WWW: < <http://tydenikpolicie.cz/uspesny-leden-kladenskych-psovodu/>>.

¹⁵² TÝDENÍK POLICIE: *Služební pes našel při domovní prohlídce u dealera drogy, byly schované v rámu jízdního kola* [online]. 2017 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z WWW: < <http://tydenikpolicie.cz/sluzebni-pes-nasel-pri-domovni-prohlidce-u-dealera-drogy-byly-schovane-v-ramu-jizdniho-kola/>>.

8 SWOT analýza

SWOT analýza představuje univerzální analytickou techniku, která je používána pro určení a zhodnocení silných stránek (Strengths), slabých stránek (Weakness), příležitostí (Opportunities) a hrozeb (Threats), projektů, podniků, organizací a mnoho dalších. SWOT analýzu je možné aplikovat prakticky téměř na cokoliv.¹⁵³

Cílem SWOT analýzy je identifikovat klíčové silné a slabé stránky služebních psů u Policie České republiky a identifikovat hrozby a příležitosti, které jsou se služebními psy u Policie České republiky spjaty.¹⁵⁴

Níže uvedená tabulka obsahuje čtyři kvadranty: silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby. Každý kvadrant obsahuje kritéria, se kterými je počítáno, a na základě toho je vyhodnocena váha jednotlivých z nich.

Obr. č. 13 – SWOT analýza¹⁵⁵

¹⁵³ MANAGEMENT MANIA. SWOT analýza [online]. 2017 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z WWW: <<https://managementmania.com/cs/swot-analyza>>.

¹⁵⁴ MANAGEMENT MANIA. SWOT analýza [online]. 2017 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z WWW: <<https://managementmania.com/cs/swot-analyza>>.

¹⁵⁵ DREAMACADEMY. *SWOT analýza* [online]. 2013 [cit. 2017-06-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.dreamacademy.cz/naucime/vyklad/planovani-projektu/planovani/swot-analyza/>>.

Tab. č. 1 – SWOT analýza ¹⁵⁶

SWOT analýza	
Silné stránky (Strengths)	Slabé stránky (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • spolehlivost služebního psa • výkonost služebního psa • rychlost nasazení služebního psa • všestranné použití služebního psa • vyšší respekt vůči Policii České republiky 	<ul style="list-style-type: none"> • přilnutí služebního psa k jednomu psovodu • vysoké finanční náklady • nedostatek služebních psů • dlouhodobost využití služebních psů • nepřímý důkaz
Příležitosti (Opportunities)	Hrozby (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce se zahraničím • nasazení služebního psa v akci • speciální školení psovodů • nové vědecké metody a techniky • poučení se z předešlých chyb v praxi 	<ul style="list-style-type: none"> • smrt služebního psa • poranění služebního psa • snížení financí • chybný výcvik služebního psa • nevhodný výběr služebního psa

¹⁵⁶ Vlastní tvorba.

8. 1. Silné stránky

Silné stránky představují pozitiva využití služebních psů u Policie České republiky. Za silné stránky se považuje spolehlivost, výkonnost, rychlost, všestrannost a respekt služebního psa při výkonu jeho činnosti.

Tab. č. 2 – SWOT analýza – silné stránky ¹⁵⁷

Silné stránky	Porovnání	Vyhodnocení	n+1	Váha (v)	Procento (%)
Spolehlivost	1 1 1 1 2 3 4 5	4	5	0,33	33%
Výkonnost	2 2 2 3 4 5	2	3	0,20	20%
Rychlost	3 3 4 5	1	2	0,13	13%
Všestrannost	4 5	3	4	0,27	27%
Respekt	—	0	1	0,07	7%

Nejsilnější aspektem silné stránky je spolehlivost služebního psa, s váhou 33% a se stejnou váhou všestrannost. Spolehlivost psa u Policie České republiky je velmi vysoká a tím se stal jejím nenahraditelným pomocníkem. Služebního psa lze použít v mnoha činnostech, jednak jako psa při pátracích akcích, nebo se speciálním použitím na detekci omamných a psychotropních látek, výbušnin, akceleračních zbraní a jejich komponentů, neživých osob a jejich částí a na metodu pachové identifikace.

¹⁵⁷ Vlastní tvorba.

8. 2. Slabé stránky

Slabé stránky poukazují na potencionální vnitřní slabiny při využití služebních psů u Policie České republiky. Mezi slabé stránky patří přílnutí služebního psa k jednomu psovodu, vysoké finanční náklady, nedostatek služebních psů u Policie České republiky, dlouhodobost použití služebních psů z hlediska maximální délky života a důkazní prostředky zajištěné pomocí služebního psa slouží jako nepřímý důkaz.

Tab. č. 3 – SWOT analýza – slabé stránky ¹⁵⁸

Slabé stránky	Porovnání	Vyhodnocení	n+1	Váha (v)	Procento (%)
Přilnutí k psovodu	1 1 1 1 2 3 4 5	1	—	0,10	10%
Vysoké finanční náklady	2 2 2 3 4 5	1	—	0,10	10%
Nedostatek služebních psů	3 3 4 5	4	—	0,40	40%
Dlouhodobost využití služebních psů	5 4	1	—	0,10	10%
Nepřímý důkaz	—	3	—	0,30	30%

Nejslabší stránkou u využití služebních psů u Policie České republiky je nedostatek služebních psů, a to s váhou až 40%. Pokud by se zvýšil počet služebních psů u PČR, mohlo by to mít efektivnější výsledky než doposud.

¹⁵⁸ Vlastní tvorba.

8. 3. Příležitosti

Jedná se o potencionální vnější příležitosti, které mohou přinést úspěch, pokud budou správně využity. Za příležitosti lze považovat spolupráci se zahraničím, nasazení služebního psa v akci, speciální školicí kurzy pro psovody, nové vědecké metody a techniky a také poučení z předchozích chyb v praxi.

Tab. č. 4 – SWOT analýza – příležitosti ¹⁵⁹

Příležitosti	Porovnání	Vyhodnocení	n+1	Váha (v)	Procento (%)
Spolupráce se zahraničím	1 1 1 1 2 3 4 5	1	—	0,10	10%
Nasazení služebního psa v akci	2 2 2 3 4 5	1	—	0,10	10%
Speciální školení psovodů	3 3 4 5	1	—	0,10	10%
Nové vědecké metody a techniky	5 4	3	—	0,30	30%
Poučení z předešlých chyb v praxi	—	4	—	0,40	40%

Nejsilnější příležitostí z výše uvedených je poučení se z předešlých chyb s váhou 40%. Může se jednat jak o chyby, které vznikly chybným výcvikem, nevhodným

¹⁵⁹ Vlastní tvorba.

jedincem služebního psa, nebo také špatným nasazením psa v akci a podobně. Je podstatné učit se vzniklými chyby v minulosti a v budoucnosti jim tak předejít.

8. 4. Hrozby

Hrozby představují oblast, která sebou v tomto využití služebních psů u Policie České republiky nese určitá rizika. Za rizika v této oblasti lze považovat poranění nebo dokonce i smrt služebního psa, snížení financí, nevhodný výběr jedince nebo jeho chybný výcvik.

Tab. č. 5 – SWOT analýza – hrozby ¹⁶⁰

Hrozby	Porovnání	Vyhodnocení	n+1	Váha (v)	Procento (%)
Smrt služebního psa	1 1 1 1 2 3 4 5	4	5	0,33	33%
Poranění služebního psa	2 2 2 3 4 5	3	4	0,27	27%
Snížení financí	3 3 4 5	0	1	0,07	7%
Chybný výcvik	4 5	1	2	0,13	13%
Nevhodný výběr jedince	—	2	3	0,20	20%

¹⁶⁰ Vlastní tvorba.

Nejvyšší riziko v oblasti využití služebního psa z výše uvedených je smrt psa s váhou 33%, hned poté je poranění psa, kterému se dá mnohdy předejít ochrannými pomůckami nebo ostražitostí při zásahu, ovšem ne vždy je to možné.

Ze SWOT analýzy vyplývá, že nejsilnější silnou stránkou u využití služebního psa u Policie České republiky je spolehlivost služebního psa, za slabou stránku se považuje nedostatek služebních psů, příležitostí je poučení se z předešlých chyb provedených v praxi a nejsilnější riziko představuje smrt služebního psa.

Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo předat veřejnosti odborné poznatky a informace o možnostech využití služebních psů v podmínkách Policie České republiky a Integrovaného záchranného systému. V současnosti využívá Policie České republiky něco málo přes 700 služebních psů s platnou kategorií použití. Rozlišujeme několik kategorií služebních psů, jimiž jsou psi hlídkoví, výjezdoví, strážní a psi specialisté. Bakalářská práce je zaměřena především na využití služebních psů specialistů. Jedná se o psy specializující se na detekci akceleračtů, detekci zbraní a jejich částí, detekci lidských ostatků a v poslední řadě i na specialisty pachové identifikace.

Aby mohl být cíl práce naplněn, bylo nutné představit nejprve vznik a historický vývoj kynologie, jak v lidské společnosti, tak v policejní praxi, a vymezit platnou právní legislativu na našem území. Shrnutí této problematiky obsahuje i volbu vhodného jedince psa, nejvyužívanější plemena služebních psů na území České republiky, výchovu a výcvik služebního psa vlivy, které mohou omezit použití služebních psů. Bakalářská práce se podrobněji zabývá následujícími vybranými specializacemi: využití služebního psa na detekci akceleračtů, využití služebního psa při vyhledávání skrytých objektů a využití služebního psa při pátrání po osobách. Jednotlivé specializace jsou dále rozvinuty a popsány.

Vedlejším cílem práce bylo uvést v empirické části několik skutečných případů, kdy byl využit služební pes u Policie České republiky na našem území. Tyto případy jsou uvedeny v empirické části metodou vyprávění. Reálné kauzy uvedené v bakalářské práci slouží čtenářům pro představu využitelnosti služebních psů v policejní praxi. V práci jsou uvedeny čtyři případy a v každém z nich je využit služební pes s jinou specializací. Jedná se o případy požáru, vraždy, krádeže a nedovolené výroby a nakládání s omamnými a psychotropními látkami.

V závěru empirické části je obsažena SWOT analýza, což bych označila za zároveň poslední vedlejší cíl bakalářské práce. SWOT analýza je tvořena na základě mnou vytvořených vlastních výpočtů a určených hodnot. SWOT analýza tvoří čtyři

kvadranty, které představují silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby. Každý z těchto kvadrantů obsahuje kritéria, se kterými je počítáno a na základě toho je vyhodnocena váha jednotlivých z nich. Z provedené SWOT analýzy vyplývá, že nejsilnější silnou stránkou u využití služebního psa v policejní praxi je jeho spolehlivost, za slabou stránku považují nedostatek služebních psů, příležitostí je poučení se z předešlých chyb provedených v minulosti v praxi a za nejsilnější riziko považují smrt služebního psa.

Domnívám se, že veškeré stanovené cíle se mi podařilo splnit, a to především za pomoci sběru dat a informací z odborné literatury, včetně konzultace s psovody, provedením analýzy, syntézy, popisu a vyprávění.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: SWOT analýza	57
Tabulka č. 2: SWOT analýza – silné stránky	58
Tabulka č. 3: SWOT analýza – slabé stránky	59
Tabulka č. 4: SWOT analýza – příležitosti	60
Tabulka č. 5: SWOT analýza – hrozby	61

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Rotter T. a fena Vlčka	16
Obrázek č. 2: Německý ovčák.....	19
Obrázek č. 3: Belgický ovčák – groenendael.....	21
Obrázek č. 4: Belgický ovčák – laekenois.....	21
Obrázek č. 5: Belgický ovčák – malinois.....	22
Obrázek č. 6: Belgický ovčák – tervueren.....	22
Obrázek č. 7: Rottweiler.....	24
Obrázek č. 8: Velký knírač.....	25
Obrázek č. 9: Labradorský retrívr.....	26
Obrázek č. 10: Zlatý retrívr.....	27
Obrázek č. 11: Psovod Ludvík Pinc a fena Popelka.....	37
Obrázek č. 12: Chromatograf.....	40
Obrázek č. 13: SWOT analýza	56

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

- Bryan D., et. al. *Plemena psů: vyberte si toho správného*. 1. vyd. Praha: Knižní klub. 2012. 352 s. ISBN 978-80-242-3929-3.
- Fogle B. *Encyklopedie psů*. Praha: Fortuna Print. 2002. 416 s. ISBN 80-7321-037-1.
- Krajník V., et al. *Policajná kynológia*. 1. vyd. Bratislava: TELEM K&M a. s.. 2009. 573 s. ISBN 978-80-8054-476-8.
- Rulc J., et al. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. 1. vyd. Praha: CanisTR. 2014. 764 s. ISBN 978-80-904210-8-0.
- Rulc, J. *Dějiny služební kynologie: Historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. 1. vyd. Praha: CanisTR. 2010. 416 s. ISBN 978-80-904210-3-5.
- Růžička. Testování (nejen) policejních štěňat II: Subtesty a jejich hodnocení. *Svět psů*, březen. 2015. s. 34-35. [cit. 2017-02-25].
- Růžička. Testování policejních štěňat. *Svět psů*, únor. 2015. s. 18-19. [cit. 2017-02-21].
- Říha M. *Plemena psů: všechna plemena uznaná FCI*. Olomouc: Rubico. 2009. 320 s. ISBN 978-80-7346-105-8.
- Straus J., Kloubek M., *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2010. 184 s. ISBN 978-80-7380-238-7.
- Vladimír Makeš. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2009. 128 s. ISBN 978-80-7385-065-4.

Elektronické dokumenty

- Český červený kříž: *Svaz záchranných brigád kynologů ČR* [online]. 1999 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z WWW: < <http://www.cervenkykruz.eu/cz/szbnk.aspx> >.
- DREAMACADEMY. *SWOT analýza* [online]. 2013 [cit. 2017-06-25]. Dostupné z WWW: < <http://www.dreamacademy.cz/naucime/vyklad/planovani-projektu/planovani/swot-analyza/> >.
- Hafici: *Belgický ovčák* [online]. 2017 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z WWW: <<http://belgicky-ovcak.hafici.cz/>>.
- iDNES.cz: *Vojenští psi na základně ukázali, jak je míček naučil vyčenichat drogy* [online]. 2012. [cit. 2017-06-06]. Dostupné z WWW: < http://jihlava.idnes.cz/cviceni-psi-hledali-na-vojenske-zakladne-v-namesti-nad-oslavou-drogy-1gm-/jihlava-zpravy.aspx?c=A120223_082340_brno-zpravy_dmk >.
- Klub chovatelů loveckých slídičů: *Sekce retrievrů. Labradorský retriever (LR)* [online]. 2003 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://retriver.cz/sekce/historie.htm>>.
- MANAGEMENT MANIA. *SWOT analýza* [online]. 2017 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z WWW: <<https://managementmania.com/cs/swot-analyza>>.
- Ministerstvo obrany & Armáda České republiky: *Služební psi pomáhají hledat zbraně* [online]. 2017 [cit. 2017-06-06]. Dostupné z WWW: < <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=5358> >.
- Můj pes: *Vše o psech. Rottweiler* [online]. 2008 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.mu-j-pes.cz/plemena/rottweiler-259.html>>.
- Novinky: *Vraždou přítelkyně řešil neshody její bývalý druh* [online]. 2017 [cit. 2017-06-18]. Dostupné z WWW: < <https://www.novinky.cz/vase-zpravy/zlinsky-kraj/kromeriz/5298-43928-vrazdou-pritelkyne-resil-neshody-jeji-byvaly-druh.html> >.

- PESWEB: *Belgický ovčák - Groenendael* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/belgicky-ovcak-groenendael>>.
- PESWEB: *Belgický ovčák - Malinois* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/belgicky-ovcak-malinois>>.
- PESWEB: *Belgický ovčák Tervueren* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/belgicky-ovcak-tervueren>>.
- PESWEB: *Knírač velký* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/knirac-velky>>.
- PESWEB: *Labradorský retrívr* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/labradorsky-retrivr>>.
- PESWEB: *Německý ovčák* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/nemecky-ovcak>>.
- PESWEB: *Zlatý retrívr* [online]. 2013 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/zlaty-retrivr~1>>.
- Plemena psů: *Psí plemena od A do Z. Labradorský retrívr* [online]. 2008 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.psi-plemena.cz/labradorsky-retrivr-labrador-retriever/>>.
- Plemena psů: *Psí plemena od A do Z. Rotvajler* [online]. 2008 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.psi-plemena.cz/rotvajler-rottweiler/>>.
- Plemena psů: *Psí plemena od A do Z. Zlatý retrívr* [online]. 2008 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.psi-plemena.cz/zlaty-retrivr-golden-retriever/>>.
- Policie ČR: *Odbor služební kynologie a hipologie* [online]. 2017 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>.

- Policie ČR: *Pohlaví a rasy služebních psů PČR* [online]. 2017 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/pohlavi-a-rasy-sluzebnich-psu-pcr.aspx>>.
- Psí svět: *Všechny rasy psů* [online]. 2014 [2017-06-05]. Dostupné z WWW: <<http://psisvet.webnode.cz/products/vsechny-rasy-psu/>>.
- SZBK ČR: *Začátky záchranné kynologie v Čechách* [online]. 2001 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z WWW: <http://www.zachranari.cz/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach_40.html>.
- TÝDENÍK POLICIE: *Služební pes našel při domovní prohlídce u dealera drogy, byly schované v rámu jízdního kola* [online]. 2017 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z WWW: <<http://tydenikpolicie.cz/sluzebni-pes-nasel-pri-domovni-prohlidce-u-dealera-drogy-byly-schovane-v-ramu-jizdniho-kola/>>.
- TÝDENÍK POLICIE: *Úspěšný leden kladenských psůvodů PČR, dopadení a vypátrání tři osob* [online]. 2017 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z WWW: <<http://tydenikpolicie.cz/uspesny-leden-kladenskych-psovodu/>>.
- USAR Urban Search and Rescue Team/ Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí: *Kynologie v IZS* [online]. 2006 [cit. 2017-06-06]. Dostupné z: WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=221>>.
- Ústav polymetrů VŠCHT PRAHA: *Chromatografické metody* [online]. 2017 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://pol.vscht.cz/vyzkum/vybaveni/chromatografie>>.

Legislativní dokumenty

- MV ČR. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 80/ 2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a hipologie.* Ministerstvo vnitra. 2009.

Ostatní zdroje

- BENÍŠEK, Stanislav. Konzultace.
- HOVORKA, Jaroslav. Konzultace.
- VYHNAL, Jaroslav. Konzultace.
- Interní zdroje PČR